

2024-05-24

Dnr: KN2023/03449

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissvar över promemorian Förordningsändringar för att möjliggöra internationellt klimatsamarbete i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet (KN2023/03449)

Generella ståndpunkter

Oxfam Sverige ställer sig negativa till premisserna för det frivilliga internationella klimatsamarbetet i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet (hädanefter kallat artikel 6) och att Sveriges regering vill delta i det. Våra ståndpunkter gäller främst Sverige som köparland. I linje med slutsatserna från John Hasslers utredning bör Sverige inte tillgodoräkna utsläppsminskningar i låg- och medelinkomstländer. I stället för investeringar i artikel 6 borde Sveriges regering prioritera resurser för nödvändiga åtgärder i Sverige, EU och världen.

Höginkomstländer är de som släpper ut överlägset mest koldioxid per capita. Efter USA, har EU störst historiska utsläpp. Samtidigt ser vi att länder i det Globala Syd oftast är de mest drabbade av klimatkrisens effekter trots att de har bidragit minst till problemet.

Ansvaret måste fördelas rättvist. Artikel 6 skulle ta upp resurser som i stället skulle kunna gå till andra centrala satsningar såsom (1) medel till fonden för förluster och skador, (2) löftet om 100 miljarder dollar per år för att hjälpa fattiga länder att minska sina utsläpp av växthusgaser och anpassa sig till effekterna av klimatkrisen; och (3) nationella åtgärder såsom styrmedel eller subventioner som sänker koldioxidutsläppen. Fler förslag presenteras i avsnittet om särskilda ståndpunkter.

Genom artikel 6 kommer höginkomstländer såsom Sverige att betala för att låginkomstländer och lägre medelinkomstländer med relativt sett låga utsläpp ska genomföra arbetet. Vi ser flera risker med detta.

Vi ser en risk att ansträngningarna från Sveriges regering kommer att minska ytterligare och därför komma ännu längre bort från en rättvis klimatomställning.

Ansträngningarna ersätts med investeringar som räknar bort utsläpp utan att vi förändrar något och Sverige inte behöver ta större ansvar.

Det finns en risk för dubbelräkning av utsläppsminskningar och icke-additionalitet i och med att förhandlingarna inte är färdiga och att liknande mekanismer har visat sig misslyckas med att åstadkomma additionalitet och säkerställa att utsläppen inte dubbelräknas.

Det finns en risk för ökad svårighet och kostnad för världsländet att möta sina klimatmål. Vi ser också en risk för negativa effekter på lokalbefolkning, urfolk och minoriteter och miljön i samhällen.

Oxfam Sverige uppmanar till att artikel 6 bör betraktas som en kompletterande mekanism för att öka nationella åtgärder som ska minska utsläppen och inte något som ersätter nödvändiga åtgärder som kan minska utsläppen i Sverige och EU.

Specifika ståndpunkter

1. Sverige behöver minska sina egna utsläpp

Sverige är ett rikt land med orimligt höga utsläpp per capita och höga historiska utsläpp, och har därmed både ett stort ansvar och kapacitet att snabbt fasa ut fossila bränslen och reducera utsläppen. Det slås fast i Parisavtalet med principen *Common but differentiated reponsability* där Sverige är en del av länder med större ansvar (s.k. Annex I-länder).

Sverige måste omedelbart agera för att minska utsläppen av växthusgaser som svenska samhället orsakar. Sverige behöver sätta ett tidsbundet mål för utfasning av fossila bränslen.

2. Sverige bör stötta länder som påverkas av konsekvenserna

Sverige som har stort ansvar och hög kapacitet bör stötta de som påverkas hårdast av konsekvenserna av en kris som de inte orsakat.

Oxfam Sverige anser och föreslår att Sverige bör:

- Leverera Sveriges rättvisa andel av klimatfinansiering i linje med löften om att rika länder ska ge minst 100 miljarder USD per år i klimatfinansiering till länder med utbredd fattigdom och samtidigt kompensera för de år sedan 2020 där målet inte uppnåtts. Klimatbiståndet ska ges som additionellt utöver

det traditionella utvecklingsbiståndet eller humanitära biståndet i form av gåvor eller särskilt fördelaktiga lån.

- Bidra till ytterligare klimatfinansiering till fonden för förluster och skador genom att garantera nya och additionella medel i form av gåvor.
- Verka för att mekanismen för förluster och skador följs upp och hålls ansvarig av Parisavtalets parter och säkerställa att mekanismens tilldelning av medel styrs av demokratiska principer, rättvis och jämlik tillgång samt icke-diskriminering.

3. Sveriges fokus på artikel 6 är moraliskt fel

Regeringen satsar på utsläppsreduktioner genom artikel 6 i stället för att satsa på att reducera utsläppen på hemmaplan. Kort sagt väljer Sverige att köpa utsläppsminskningar i länder med mycket lägre utsläpp per person, i stället för att ta eget ansvar på hemmaplan genom att påskynda en omställning som bör ske först, och snabbt.

Länder med utbredd fattigdom bör stötts av skälet att höginkomstländer har större ansvar för krisen och är skyldiga dessa medel till länder med utbredd fattigdom. Att enbart stötta dessa länder för att få tillgodose utsläppsminskningarna är omoraliskt när man samtidigt inte lever upp till klimatfinansieringslöften.

Artikel 6 kan anses vara fördelaktig av säljarländer i Globala Syd eftersom de ofta befinner sig i skuldskris, inte får bra lån på grund av ett dåligt finansiellt system som missgynnar länder med utbredd fattigdom, samt för att andra finansieringslöften inte hålls. Artikel 6 kan då uppfattas som lockande baserat på behovet av att attrahera finansiering för omställningen. *Oxfam Sverige anser* att det behovet behöver mötas genom internationell klimatfinansiering, utan att den som finansierar använder utsläppsminskningarna för att leva upp till sina egna klimatåtaganden.

Oxfam Sverige uppmanar till att Sveriges regering inte enbart tar staters perspektiv i åtanke, särskilt om de inte är demokratier. Det finns ett tydligt motstånd inom stora delar av civilsamhället och sociala rörelser i bland annat vissa afrikanska länder och andra delar av världen. Aktörerna är starkt emot koldioxidmarknader och kredituppvägningar som kommer att låta förorenare att fortsätta förorena. Att stödja en sådan mekanism är att undergräva arbetet för att motverka ojämlikhet.

Parterna i Parisavtalet har inte förhandlat färdigt artikel 6. De tekniska detaljerna i texten är centrala i och med de stora riskerna för nykolonialism i dessa mekanismer. *Oxfam understryker kraftfullt* att de tekniska detaljerna i texten måste vara rättvisa och inte på något sätt vara nykolonialistiska.

Oxfam Sverige anser att detta remissförfarande och processen med att integrera artikel 6 i svenska regelverk går alldeles för fort. Sverige har sedan tidigare samförståndsavtal med Ghana, Nepal, Dominikanska Republiken och Schweiz men hoppet till artikel 6 är stort. Ett exempel gäller det överenskomna elektroniska formatet (AEF) där det är otydligt om kvantitativ information om SoP och OMGE kan utgöra en risk för dubbelräkning, särskilt där gemensamma spårningsmetoder och sammankoppling med andra register ännu inte har slutförts, och nyckelterminologi ännu inte har standardiserats för transparens.

Oxfam Sverige rekommenderar att Sverige borde avvakta med att använda sig av denna mekanism i stället för att ta en ledande roll i EU när det gäller att påskynda implementeringen av artikel 6.

Oxfam Sverige föreslår att Sveriges regering bjuder in civilsamhällesorganisationer för samtal om huruvida Sverige bör eller inte bör använda sig av artikel 6. Promemorian *Förordningsändringar för att möjliggöra internationellt klimatsamarbete i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet (KN2023/03449)* föregår den frågan.

4. Promemorians förslag om ansvarig myndighet

Promemorian föreslår att Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om förutsättningar för deltagande i aktiviteter för att minska utsläppen av växthusgaser inom ett samarbete enligt artikel 6 i Parisavtalet.

Om Sveriges regering ändå väljer att gå vidare med artikel 6 trots kritiska remissvar, *anser Oxfam Sverige* att Energimyndigheten är en lämplig myndighet för det ansvaret i och med myndighetens erfarenhet med Kyotoprotokollets flexibla mekanismer.

Oxfam Sverige föreslår att ansvarig myndighet involverar, samarbetar med och för en dialog med Naturvårdsverket och Sida i och med att de myndigheterna har expertis inom områden som eventuella investeringar kommer att handla om.

Oxfam Sverige föreslår att ansvarig myndighet inför varje eventuell investering för en dialog med civilsamhället i de länder som de eventuella investeringarna kommer att ske i, för konsultation med och förankring hos lokalbefolkning innan beslut fattas om eventuella investeringar.

Oxfam Sverige föreslår att alla beslut om eventuella investeringar föregås av konsekvensanalyser om hur de eventuella investeringarna skulle påverka lokalbefolkning, urfolk, minoriteter och miljön i samhällen som eventuell investering berör.

Oxfam Sverige understryker kraftfullt att alla beslut som fattas om eventuella investeringar tar hänsyn till och ska värna mänskliga rättigheter.

Detta remissvar har utarbetats av Astrid Nilsson Lewis, klimatresearcher, och Rosaline Marbinah, policychef, på Oxfam Sverige.

För Oxfam Sverige,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Suzanne Standfast", written over a horizontal line.

Suzanne Standfast
Generalsekreterare, Oxfam Sverige

Stockholm, 2024-05-24